

איצרות ומגיד ממעשהו

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד

התלהבות מכח ההתגברות על המחשבות

במאמר זה עוסק רבינו בענין המחשבה זרות שנראים כאחד מהמפריעים העיקריים בעבודת השם יתברך. על פי דרכה של תורת החסידות שאין רע יורד מלמעלה, וכל נסיון שנשלח לאדם הכל בכוונה ותכלית להעלותו ולרוממו.

ויסוד הענין הוא על פי מה שמבואר בזוהר, שכל תיבה מתיבות התפילה היא אחת מהיכלות המלך, ונמצא איפה, כי האדם המתפלל בתפילתו מטייל בהיכלות המלך, שהכוונה הפנימית בהם אשר לשמם נתיסדו היכלות אלו, היא להודות ולהלל ולשבח לפניו, לבקש ולהתחנן לפניו על כבוד שכינתו, ואף לחזות ביקר תפארתו כדי להמשיך את אורו יתברך בתחונתו.

והנה כאשר האדם המתפלל נכנס להיכל המלך ואינו מבין את יקר גדלו ותפארתו, ורוצה לטייל שם בקלות ראש כדרכו, כמובן ששומרי הסף יגרשוהו לאלתר, כי לא יתכן להכנס להיכל המלך ושעריו בלבושי שק והבל.

ואמנם באמת טובה גדולה עושים אותם שומרי הסף לאותו אדם שמשליכים אותו מהיכל המלך, כי באופן של קלות ראש לעולם לא יוכל להכנס אל שער המלך הפנימית, לבוא אל המלך ולהתחנן לו, כי המלך מסתתר בלבושים שלא יכיר אותם זר כי אם החכם המכיר ברמזי המלך ותנועותיו, ודווקא על ידי שמשליכים אותו מהיכל המלך שם לב האדם לכך שעליו לשים לב ולהתבונן לפני מי הוא הולך לבקש בקשותיו, וללבוש לבושי גדלות ועיון השכל, באימה וביראה, לשים לב על כל מחשבה ממחשבותיו ועל כל דיבור מדיבוריו שיהיו בחכמה ובמשפט, באהבה ויראה, ואז יוכל אכן להכנס להיכל המלך.

וכאשר האדם יבין זאת היטב, ויהיה ברור לו שלא יתכן שמחשבה זרה תכנס להיכלות המלך כמו שלא יתכן שעבדים ירכבו על סוסי המלך או שיכנסו להיכלו, אז כאשר תפול בלבו מחשבה זרה, לא נפול יפול לפניו להסיח דעתו ממצאיות השם יתברך, אלא להיפך, יבין וישכיל שמשמים שלחו לו מחשבה זרה זאת על מנת להתגבר עליה, והרי כשליח המלך הבא לעוררו להכין לבו אליו ולבוא אליו באופן הנרצה להיכל המלך.

ועל ידי דרך נכונה זאת, אזי לא רק שהמחשבה זרה אינה מפריעה לאדם באמת ואינה מונעת אותו מעבודת השי"ת, אלא שמכוח מחשבה זו עצמה האדם מתלהב יותר ומגיע לגדלות המוחין יותר. ומטעם זה ממשיך רבינו את ההתגברות על המחשבה כאדם המבעיר עצים ומחמם עצמו באש השלהבת, כיון שהוא משתמש במחשבות זרות כעצים שלפני שדלקו את מחשיכים ומונעים מלראות אבל אחר כך הם בעצמם נהפכים לאש, ונמצא שאש העבודה שבלבו דולקת מכוחם.

וזו היא דרך נכונה, דרך גדלות המוחין, שבזה האדם יוצא מההתעסקות בענייני המחשבות זרות שהם מחשבות קטנות בענייני עולם הזה ותאוותיו, ומבין את הרמז הפנימי של המחשבות שנשלחו לו כדי לעורר את מידותיו שהיו ישנים ונרדמים, ולהבעירם בתשוקת עבודת השם יתברך.

והמגיד מבאר שמחשבות אלו יש בהם מידת גדלות והם מביאים את האדם למידה זאת, היינו לרוממו שלא בהדרגה אלא כשלהבת העולה מאליה, כאדם שעומדים עליו אויבים לנצחו ומכח זה מתעוררת בו מידת הניצוח שעל ידה מתעוררים כידוע הכוחות הגנוזים והעמוקים ביותר של האדם כאשר הוא נלחם על נפשו, בעת שמבין שעומדים עליו לטורדו מן העולם, ובאופן זה יכול להשיג נצחונות גדולים ועצומים על אויביו, מה שלא היה בכוחו לעשות על ידי התבוננות גרידא בדרך שכלי ובהגיון המחשבה.

מגיד מראשית

תורתו של המגיד זיע"א לפרשת השבוע

וַיִּתְּשֵׁב בַּפֶּתַח עֵינָיו וַיִּרְאֶה יְהוָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוּנָה כִּי כִסְתָהּ פְּנֵיהָ (בראשית לח יד). **פְּרוּשׁ תַּמָּר נִקְרָא תָּם מִ"ר** שילוב משני תיבות אלו. **בַּתְּחִלָּה הָיָא מֵר וְאַחַר כֵּן הָיָא תַּמָּה** וכשה'מר' מתגלה בשלימותו כ'תם', נעשה ממנו דבר שלם שהוא תמר והיינו באופן זה:

הַמְּחַשְׁבָה זָרָה הָיָא מֵר, נִרְאִית כְּדָבָר שְׁטוּת חסר חכמה, ולכן מרה היא - חסרת מתיקות שהיא חיות של אמת, **אַבְל בְּאַמַת בְּפִנְיֵמִיתָה הָיָא תַּמָּה** באמת פנימיות המחשבה שהיא כחותיה הפנימיים מכח אותיותיה - היא חכמת אלקות שהיא תמה ושלמה בכחותיה, **עַל דְּרָף 'רְאִיתִי עֲבָדִים עַל סוּסִים'** (קהלת יז). **סוּסִים נִקְרָא אוֹתוֹתֵי שֶׁל הַתְּפִלָּה** התיבה מוליכה את המחשבה שבאה לידי ביטוי בהגיייתה, **וְאוֹתוֹת הַתְּפִלָּה הֵם סוּסִים שֶׁל הַמְּלָךְ** כלומר שאור הפנימי של התפילה, שהוא השגת אלוקות, מתגלה על ידם.

וְכַאֲשֶׁר מְחַשְׁבָה זָרָה רוֹכֶכֶת עֲלֵיהֶם שבאמצע הגיית התיבות האדם מחשב במחשבה אחרת, ומרגיש האדם במחשבה הבאה אליו ומתבונן במה שאירע לו, **תַּמָּה מֵאֵד** איך יתכן שבשעה שמפיו יוצאים האותיות הקדושים - רוכבת עליו המחשבה זרה, היפך הסברה שהאותיות שהם עולמות ל'נשמות' ו'לאלקות' ימשיכו עליו את הנשמות שהם ההשגות באלקות, **כִּי עֲבָד רוֹכֵב עַל סוּס הַמְּלָךְ** וזו היא התמיהה "ראיתי עבדים על סוסים", הלא סוסי המלך מיועדים ומקודשים רק לשריו שלהם נמסרה שררת המלוכה, ולא יוכל העבד לנגוע בהם, ואם כן איך ניתנו מלמעלה רשות למחשבות זרות לרכוב על האותיות הקדושות שיוצאות מפיו של האדם המתפלל ולשרות עליו באותה שעה.

אַבְל כְּשִׁנּוּתוֹן עַל לְבוֹ שְׁזָה שגם המחשבה זרה היא **מְהֻאוֹתוֹת הַקְּדוּשִׁים, רַק הַצְּרוּפִי** שמצטרפים האותיות לתיבות בעלות משמעות, דהיינו אותם מחשבות זרות שעולים על לבו **הוּא דְּבָר שְׁטוּת**, הוא יודע ומבין שגם המחשבה זרה היא בבחינת שליח המלך, כי יש בה את כוח האותיות הקדושות, **וְכִשְׂמִבִּיא אֶת הָאוֹתוֹת לְמַחְשָׁבָה** שמחדש מחשבתו לעיין במהותה של אותה מחשבה, להבין מהיכן מקורה ואיזה מידה יש בה, או שמתבונן באותיותיה של אותה מחשבה זרה, ולפי מהות התיבות והאותיות שעולות בקרבו מעיין מהיכן מקורה של המחשבה, כדי להעלותה לשרשה, **מִבִּיא זָה לְעוֹלָם הַתְּמוּרָה**, לחכמה שהיא 'אין' ובה אפשר להפוך כל צורה של צירוף אותיות זה בזה לצורה אחרת של צירוף אותיות, ועל ידי זה נעשית מהם תיבה אחרת, כיון ששם בחכמה שהיא כח כללי המכונה 'אין' - שורש הכל, **וְנַעֲשֶׂה מְאֵלוֹ הַצְּרוּפִים דְּבָרִים אַחֲרִים**, מדברי שטות דברי תורה, ומתשוקות זרות - תשוקות לאורו יתברך.

וְזֶהוּ 'וַיִּתְּשֵׁב בַּפֶּתַח עֵינָיו', בְּאוֹתוֹ פֶּתַח שְׁהַפֵּל מִסְתַּתְּלִים בָּהּ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא, היינו בפתח שער התפילה שהוא זמן התבוננות בגדלות השם יתברך, **'וַיִּרְאֶה יְהוָה וַיַּחְשְׁבֶהָ**

לְזוֹנָה ה', פְּרוֹשׁ האיש הישראלי הנקרא 'יהודה' מתבונן בה בכח ה'ויחשבה' - המחשבה הפנימית, שמעיין במהותה, ואז רואה שבאמת יש להחשיבה בפנימיות כשאר מחשבות העוסקות בחכמה ובידיעת ה', מכיון שגם בה יש רמז חכמה שנסתר ומתעלמת בה, ולכן אומר עליה **זו נְאָה**, אף על פי שנראית שאינה נאה שהיא מחשבה זרה העוסקת בדברי שטות, באמת יודע הוא שהיא נאה, כי האמת הוא **שְׁהִיא אַבְרָם מֵהַשְׂכִּינָה**.

אָף קֶשֶׁה לאחר שהאדם מבין שהמחשבה היא בעצם גילוי מאברי - פעולות השכינה, האדם תמה, **אִם** מחשבה **זו אַבְרָם מֵהַשְׂכִּינָה, מְדוּעַ** הוא **כֶּף מְלֶבֶשׁ בְּדָבָרֵי שְׁטוּת. וְאָמַר 'כִּי כִסְתָה פְּנֵיהַ', כְּלוּמַר הַפְּנִימִיּוֹת הוּא מְכֻסָּה** הכוונה הפנימית של המידה שמתעוררת בו עדיין לא מאירה במחשבה הזאת שנפלה בדעתו, ולכן אם מתעוררת לו מחשבה במידת אהבה, צריך להתבונן מה הפנימיות של אותה אהבה - הלא בוודאי היא אהבת השם יתברך, ועל ידי זה הוא מגלה את פניה של המחשבה שהיא אבר מהשכינה, וכן בשאר המידות.

וְזֶהוּ פְּרוֹשׁ 'וַיִּמְלֶךְ בְּאָדוֹם בְּלַע בֶּן בְּעוֹר' (בראשית לו לב), **פְּרוֹשׁ רַבְּנוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַל שָׁם טוֹב עַל מַה דְּאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ** (ויחי רלד. פקודי רמה): **שְׁדָנִין אֶת הָאָדָם בְּכָל הַיְכָל וְהַיְכָל וּמְגַרְשֵׁין אוֹתוֹ מֵהַיְכָל כְּשֶׁאֵינוֹ רְאוּי, זֶהוּ פְּרוֹשׁוֹ** פירוש דברי הזוהר הקדוש, **הַיְכָלוֹת נִקְרְאוּ הַדְּבוּרִים**, מפני **שְׁהַשְׂכָּל שׁוֹרָה בְּהֵן** תיבות התפילה שעוסקות בשכל השגת הבורא הם משכן לאותם שכלים והשגות הבורא שנמשכו לעולם על ידי רוח קדשם של דוד המלך (במזמורי פסוקי דזמרה) ואנשי כנסת הגדולה (בתפילת העמידה ושאר פיוטי התפילה), באופן שעל ידי מחשבת ואמירת התיבה מתגלה השכל בנפש האדם, נמצא שהתיבות הן היכלות המלך שעל ידם נכנס לשכל התפילה שהוא אור אלקות, **וְהָאָדָם הַמְתַּפַּלֵּל הוּא הוֹלֵךְ** בסדר התפילה **מֵאוֹת לְאוֹת וּמֵתֵבָה לְתֵבָה** ונמצא שהרי הוא כמטייל בהיכלות המלך להשיג השכל האלוקי שבהם, **וּכְשֶׁהוּא אֵינוֹ כְּדָאי** שלא זיכך את עצמו ומעשיו שיהיה ראוי להשיג את האור והחיות שבתיבות התפילה שהם היכלות המלך, **אִז מְגַרְשֵׁין אוֹתוֹ, פְּרוֹשׁ שְׁזוֹרְקִין לוֹ מַחֲשָׁבָה זָרָה, וּמִמִּילָא** שאין השכל שורה על הדיבורים **הוּא בְּחוּץ** להיכל המלך, שהרי הוא מחוץ לאור המחשבה של תיבות התפילה.

וְזֶהוּ 'וַיִּמְלֶךְ בְּאָדוֹם בְּלַע בֶּן בְּעוֹר'. אָדוֹם נִקְרָא הַתְּלַהּבוֹת אדמימות הוא ענין תבערה, והיינו התלהבות הנפש, **וּכְשֶׁאָדָם מְתַפַּלֵּל בְּהַתְּלַהּבוֹת וְשׁוֹלֵט עָלָיו מַחֲשָׁבָה זָרָה נִקְרָא בְּלַע, לְשׁוֹן כְּרִיתָה** שהדיבור נכרת

מהחיות המקורית שלו, שהוא אור החכמה. **וְהַעֲצָה לָזֶה הִיא - 'בֶּן, כְּשֶׁמִּבִּין זֹאת הַמַּחֲשָׁבָה זָרָה מֵהִיא, שְׁמֵתְבוֹנֵן שְׁבֹאֲמַת הִיא אוֹתִיּוֹת קְדוֹשִׁים**, שהרי כל מחשבה ומחשבה באה בעולם המחשבה על ידי אותיות, וממילא מן ההכרח שיש בה חיות אלוקי מאותיות התורה, כי כל מציאות האותיות במחשבות בני אדם, הוא השתלשלות מאותיות התורה שבהם נבראו העולמות וכל הנשמות וכל המחשבות, **רַק שְׁהַצְרוּף אֵינוֹ כְּרָאוּי**, שמכיון שלבו אינו מוכן כראוי לקדושת התפילה נתבלבלו האותיות בצניורות הנפש, ולכן האדם הזה קיבל את החיות של האותיות בלבו ומחשבתו באופן מעוות של תשוקה זרה.

ועל ידי התבוננות זאת - **'בְּעוֹר', מִבְּעַר אוֹתָהּ** מבעיר ומדליק אותה באש קודש, **הַיֵּינוּ שְׁמִפְכָּחָה בָּא אֶל הַתְּלַהּבוֹת יִתְרָה לְהַבּוֹרָא**, שעל ידי ההתבוננות של האדם שרוצים לגרש אותו מהיכל המלך, אז משתוקק יותר להתעקש ביותר לחזור להיכל המלך, ועל ידי זה מתלהב מאוד להתקשר בכל לבו להקדוש ברוך הוא, יותר מלפני שבה אליו המחשבה הזרה, ונמצא שהוא משתמש במחשבה זרה כעצים שלפני

שדלקו היו חומר עכור, המחשיך ומונע מלראות, אבל אחר כך הם בעצמם נהפכים לאש, והיא דולקת מכוחם.

וְזֶהוּ לפי הנזכר - פירוש הפסוק: **'וְשָׁם עִירוֹ, כְּלוּמַר מִפְּנֵי מַה נִתְעוֹרַר עָלָיו הַתְּלַהּבוֹת, 'עִירוֹ' לְשׁוֹן הַתְּעוֹרָר** כדי שיבוא לידי ההכרה והידיעה ש - **'דְּנָה בָּהּ', שְׁנוֹתָן אֶל דְּעַתוֹ וּמִשִּׁים אֶל לְבוֹ שְׁזֵהוּ נִתְיַנַּת הַדִּין, רוּצָה לֹמַר שְׁדָנִין אוֹתוֹ**, ועל ידי זה משתוקק מאוד לזכות באותו דין, ולהיות ראוי להיכנס להיכל המלך על ידי זיכור לבו כראוי לעבודת

הבורא.

וְזֶה פְּרוֹשׁ, 'לְבָבָהּ יְהִי אִמָּה אִיָּה סִפְרָ אִיָּה שְׁקַל אִיָּה סִפְרָ אֶת הַמְּגִדְלִים' (ישעיה לג יח). **דְּקִשָּׁה אִיָּה הַמַּחֲשָׁבָה אֵין לָהּ בּוֹשָׁה לְתַפְס וּלְהֶאֱחָז בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה**, דהמחשבה היא ישות רוחנית, וקשה איך אותה ישות אינה יריאה לבוא אל האדם בשעה ששורה עליו אלקותו יתברך דהיינו בשעת התפילה, **אָף הַתְּרוּץ שְׁהִיא מְבִיאָה אֶת הָאָדָם לְמִדַּת גְּדוּלוֹת** להתגדל ולהתקדש בקדושה של מעלה - ב'מוחין גדלות' שהוא העסק בגדלות השם יתברך, ולצאת מהמיצרים של ה'מוחין דקטנות' שהם הגורמים לאדם להיות כקטן המשוקע בענייני עצמו ותשוקותיו ואינו מתדבק באביו, **מִכְּחַ שְׁרוּצָה לְעֵלוֹת לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא**, כיון שפנימיותה של המחשבה היא הרצון לעלות ולהתדבק בבורא, ולכן באה בשעה של גדלות, דהיינו בשעת התפילה שאדם רוצה להתדבק להקדוש ברוך הוא ואז רוצה להתדבק עימו, **וְזֶהוּ סִפְרָ הַמְּגִדְלִים** סופר מלשון הארה, **שְׁמִנְהִיר אֶת הַמְּגִדְלִים, רוּצָה לֹמַר הַמַּחֲשָׁבָה זָרָה** הנקראת בתואר 'מגדל' על שם סופה, משום **שְׁעַל יָדָהּ בָּא לְבְחִינַת גְּדוּלוֹת כְּדָלְעִיל**.

אומנות הענווה

בת עין המבואר - אור אין סוף של הכנעה וענווה

ענווה היא תכלית כל המדרגות. ובר"ך לביתך. שד הענווה הרי"ק רבי אברהם רוב זי"א משוריש סולל באומנות אומן דרכים של הכנעה אמיתית כאן, כוונת לא די שהיא עוקרת את הישגיות הפסולה. אלא אדרבה, הענווה תועלת להיות מורו ראשון במעלה להתחייבות שמוחה ואור כחיר בעבודת הבורא 'יוסי' ענווים בה שמחה מדרגות מאד | אודות היסודים במחיים | ביצי החסידות | פרקי תולדות מרחבים ומאירים | שירי הפתחות

בת עין המבואר
מדרגה חדשה ללא באור פורמט גדול | פורמט קטן

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 ☎ להשיג בחנויות הספרים

